

ПОСТАНОВА №ЛП/964/16
РАДИ МІСТА КРАКОВА
від 14 вересня 2016 р.

про прийняття Програми "Відкритий Краків"

На підставі ст.18 ч.1, ст.30 ч.2 п.1 Закону РП від 8 березня 1990 р. "Про гмінне самоврядування" (єдиний текст: "Збірник Законів" за 2016 г. п.446), ст.4 ч.1 п.5 і 5а, 13, 20, 22 Закону РП від 24 квітня 2003 р. "Про суспільно-корисну діяльність і волонтерство" (єдиний текст: "ЗЗ" за 2016 р., п.239, 395) та постанови №XXXI/523/15 Ради міста Кракова від 2 грудня 2015 р. "Про прийняття Програми співпраці міської гміни Краків на 2016 рік з неурядовими організаціями і суб'єктами, переліченими у ст.3 ч.3 Закону РП від 24 квітня 2003 р. "Про суспільно-корисну діяльність і волонтерство" Рада міста Кракова постановила:

- §1. Прийняти Програму "Відкритий Краків", яка являє собою додаток до постанови.
- §2. Виконання постанови доручити президенту міста Кракова.
- §3. Постанова набуває чинності у день підписання.

Голова Ради
міста Кракова

Богуслав Косьмідер

Додаток до постанови
№ЛП/964/16
Ради міста Кракова
від 14 вересня 2016 р.

Програма "Відкритий Краків"

Вступ. Обґрунтування Програми

Розділ I. Діагностика соціально-демографічної ситуації представників національних і етнічних меншин та іноземців у Кракові

Розділ II. Загальні положення

Розділ III. Цілі Програми

Розділ IV. Завдання Програми

Розділ V. Виконавці Програми

Розділ VI. Фінансові витрати та джерела фінансування Програми

Розділ VII. Нагляд, оцінювання та графік реалізації Програми

Вступ. Обґрунтування Програми

Краків – це місто багатой культурної спадщини та важливих історичних цінностей. Воно створювалося як корінними мешканцями, народженими у Кракові, так і приїжджими з інших регіонів Польщі і з-за кордону.

Однак поряд з видатними і неординарними особистостями Краків завжди притягував звичайних іммігрантів, які привносили в атмосферу міста різноманітні культурні впливи і водночас спричинялися до його соціально-економічного розвитку. В результаті, незважаючи на трагічні події II світової війни, Краків зберіг традиції багатокультурного міста, історія якого пов'язана з проживанням тут євреїв, німців, вірмен тощо. Багатокультурна спадщина міста визначає його туристичну привабливість, завдяки чому Краків щороку відвідують мільйони іноземців.

У часи ПНР і після 1989 року Краків, як і Польща загалом, залишався радше регіоном інтенсивної еміграції, з якого більше виїжджали і набагато менше приїжджали з-за кордону. Однак, внаслідок розвитку міста та, особливо, динамічної експансії сектора послуг для бізнесу і туристичних послуг у XXI столітті, у Кракові все частіше стали з'являтися нові іммігранти, які приєдналися до вірмен, українців і в'єтнамців, що приїхали у період перетворень, тобто у дев'яностих роках XX ст. Можна очікувати, що Польща, так само як колись Іспанія і Італія, стане об'єктом міграційної трансформації і з країни інтенсивної еміграції перетвориться на регіон інтенсивного напливу нових мешканців. Відтак і Краків стане місцем, до якого масово прибуватимуть іноземці.

Широка суспільна дискусія на тему міграції, в якій деколи використовуються ксенофобські і неприязні щодо іноземців аргументи, демонструє гостру необхідність проведення відповідних інформаційних і просвітницьких кампаній, адже основна частина побоювань поляків обумовлена відсутністю знань про мігрантів.

Імміграцію та **явище багатокультурності слід сприймати з точки зору шансів і нових можливостей**, а не лише загроз. Це вимагає відповідного управління і підготовки суспільства, установ і організацій сторони, що приймає, причому не лише на державному, але передусім на регіональному і місцевому рівнях. Важливо, що досвід інших країн, які приймають іноземців, дозволяє констатувати, що таку підготовку не можна відкладати до моменту появи великої кількості мігрантів. Навпаки, відповідні **заходи слід планувати наперед, тоді, коли кількість приїжджих є відносно малою**. Краків знаходиться як раз у такій ситуації, і це створює нагоду для належної попередньої підготовки міста і його мешканців до правильного реагування на інтенсивний наплив іноземців.

Протягом багатьох останніх років у Кракові спостерігається збільшення кількості іноземців, що приїжджають у місто, а також біженців з території України і репатріантів, тому особливо важливо розробляти і розвивати механізми, які забезпечать їхнє комплексне обслуговування у державних органах і установах, а для всіх мешканців міста створять умови для участі у житті міста і регіону.

Соціальні і демографічні процеси зумовлюють необхідність більш повного і правильного використання людського, економічного і культурного потенціалу представників інших культур, національностей і світогляду, що сприятиме реалізації ідеї Кракова як відкритого і дружнього міста, яке здатне формувати суспільний капітал на базі культурного різноманіття і атмосфери відкритості до багатокультурного середовища.

Ця мета вимагає взаємодії органів самоврядування і органів державної влади, неурядових організацій, вищих навчальних закладів, поліції, прокуратури, прикордонної служби, управління освіти, установ культури та організацій ринку праці задля підтримки і розвитку потенціалу національних і етнічних меншин та іноземців.

Дана Програма приймається з метою забезпечення високої якості життя усіх мешканців Кракова, зміцнення солідарності і відчуття спільноти, що несе відповідальність за долю міста, активної участі у прийнятті рішень, які стосуються вирішення поточних проблем спільноти, а також реагування на виклики, що сприяють розвитку Кракова.

Розділ I

Діагностика соціально-демографічної ситуації національних і етнічних меншин та іноземців у Кракові

Офіційна кількість іноземців у Малопольському воєводстві станом на кінець 2013 року становила 9096 осібⁱ, приблизно дві третини яких (біля 6 тисяч) проживали у Кракові. Інформація про їхню суспільну, культурну і економічну інтеграцію була зібрана у рамках проекту Малопольського воєводи "Аналіз ситуації і потреб, пов'язаних з інтеграцією іноземців у польське суспільство на прикладі громадян третіх країн, що оселяються у Малопольському воєводстві", реалізованому у 2014 роціⁱⁱ. Проект охоплював чотири найчисельніші групи іноземців у Кракові і Малопольщі: вірмен, громадян країн Північної Африки і Близького Сходу, українців і в'єтнамців. Перед тим, як навести результати досліджень інтеграції, слід зазначити, що до них треба підходити з певною обережністю, з огляду на те, що дослідження проводилися серед осіб, які вже отримали правовий статус, а спосіб підбору респондентів (так званий "метод снігової кулі") означав, що серед досліджуваних будуть іммігранти, які досягли більших успіхів в інтеграції, ніж в середньому по цій спільноті. Але з цієї ж причини слід звернути особливу увагу на названі ними перешкоди для інтеграційного процесу, оскільки для загальної популяції іммігрантів у Кракові вони можуть бути набагато більш актуальними і, відтак, сповільнювати або навіть унеможливити ефективну адаптацію у місті.

Вірмени являють собою групу, яку можна назвати моделлю і прикладом інтеграції. Громадяни Вірменії почали прибувати у Краків і Малопольщу на початку дев'яностих років, залишаючи свою Батьківщину через складну економічну ситуацію та збройний конфлікт. У Польщі вони зайнялися передусім гуртовою і роздрібною торгівлею на ринках і базарах. Спочатку значна частина вірменських іммігрантів діяла у тіньовій сфері, однак у двотисячних, передусім після впровадження нового законодавства у 2012-2013 роках (так званої імміграційної аболіції і нового закону про іноземців), більшість з них скористалася можливістю легалізації свого перебування у Польщі. Основна кількість вірмен добре інтегрувалася у польське суспільство з культурної точки зору: вони двомовні, підтримують товариські контакти як всередині своєї етнічної групи, так і з поляками. Їхню економічну інтеграцію також слід оцінити позитивно – більшість вірмен має власні фірми або працює у фірмах своїх родичів і земляків, отримуючи доходи, які можна порівняти з доходами середньостатистичного поляка.

Однак, вірмени є особливою групою, яка отримала у Польщі статус національної меншини, що відкриває для неї можливості отримання інституціональної і фінансової підтримки з боку Польської держави. У Кракові активно працює Вірменське культурне товариство і суботня вірменська школа, які підтримують іммігрантів у процесі інтеграції.

Громадяни країн Північної Африки і Близького Сходу (надалі – ПА і БС) являють собою неоднорідну групу з точки зору походження і часу перебування у Кракові і Малопольщі.

Перші її представники приїхали з Близького Сходу. Це були в основному арабські студенти, які у дев'яностих вирішили залишитися у Польщі. Вони дуже інтегровані в польське суспільство як культурно (прекрасно володіють польською мовою, знають звичаї і свята), соціально (мають професійні і дружні зв'язки з поляками, часто створюють змішані сім'ї), так і економічно (провадять господарську діяльність у галузі гастрономії і туризму). Друга частина групи є набагато більш диференційованою і складається переважно з громадян країн Північної Африки. У більшості це молоді чоловіки, які почали інтенсивно прибувати у Краків і Малопольщу після 2004 року з особистих причин (маючи шлюб або зв'язки з польськими жінками). У цій групі спостерігаються проблеми з інтеграцією, особливо в економічній сфері. Ці люди, часто маючи вищу освіту, стикаються зі складнощами, якщо хочуть знайти відповідну роботу, яка б належно оплачувалася та дозволяла використовувати свою формальну кваліфікацію. Потенційною проблемою є також культурні відмінності і несприйняття змішаних шлюбів рідними польських жінок, хоча короткий період перебування іноземців у Польщі не дозволяє зробити більш ґрунтовні висновки щодо даного аспекту. Проблемним питанням, на якому наголошували респонденти, залишається відсутність інституціональної підтримки, тобто суспільно-культурної організації, яка б могла об'єднати членів даної групи.

Найчисленнішою групою іноземців у Кракові та у Польщі загалом є, без сумніву, українці. З огляду на поглиблення політичної кризи і військовий конфлікт у цій країні протягом останніх двох років відбувається інтенсифікація напливу українських мігрантів. Однак, приїжджаючи у Краків, переважна більшість українців не намагається отримати статус біженця, а прагне знайти роботу. У місті багато української молоді, яка вчиться у краківських вищих навчальних закладах, становлячи найбільшу частку іноземних студентів у Кракові, а у випадку двох вишів – Краківської академії ім.Анджея Фрич-Моджевського та Краківського економічного університету – помітну групу, що налічує відповідно 17% і 4% загальної кількості студентів. З урахуванням культурної близькості з Польщею українці інтегруються досить добре, особливо у культурній (знають польську мову, звичаї і свята), економічній (більшість працевлаштована офіційно) і суспільній (найбільший відсоток змішаних шлюбів і зв'язків у порівнянні з іншими досліджуваними групами) сферах. Однак погіршення економічної ситуації в Україні впливає також на ситуацію іммігрантів у Польщі, адже частина з них змушена відправляти більше коштів родинам, що залишилися на Батьківщині. Особливо це стосується студентів, яким спочатку допомагали рідні, а тепер вони змушені шукати роботу, щоб мати можливість продовжувати навчання у Кракові. Досліджувані українські студенти вказували на досить високий рівень дискримінації у навчальних закладах (15% зазначило, що вони стикалися з нею досить часто) і на ринку праці (50% респондентівⁱⁱⁱ). Враховуючи те, що у найближчому майбутньому слід сподіватися інтенсивного напливу українських іммігрантів у Краків, варто було б звернути більше уваги саме на цю проблему.

Найцікавішою групою іммігрантів у Кракові є в'єтнамська спільнота. В'єтнамці прибули у Малопольщу на початку періоду перетворень, у дев'яностих роках ХХ ст. З огляду на спосіб прибуття (велика кількість нелегальних мігрантів) та здійснювану діяльність (переважно торгівля на ринках і базарах та закладах громадського харчування – в'єтнамських ресторанах) вони залишалися у тіньовій сфері. Зараз більшість в'єтнамців знаходиться у Кракові легально, маючи власний бізнес або працюючи у магазинчиках на базарах. Це єдина з досліджуваних груп, яка характеризується географічною концентрацією – більшість в'єтнамців проживає в околицях колишньої "Тандети" (базару в районі Плашув), зокрема, по вулиці Кшивда. Однак, з огляду на дуже високу інтенсивність праці (в середньому в'єтнамці працюють 52 години на тиждень) ці іноземці майже не мають можливості налагоджувати контакти з польським суспільством та самоорганізовуватися. Їм притаманна стратегія відокремлення, тобто рідкі контакти з поляками і обмежене володіння польською мовою.

Цікаво, що комунікаційні проблеми виникають не лише між в'єтнамцями і поляками, але й всередині в'єтнамських родин: народжені у Кракові діти іммігрантів переважно прекрасно говорять польською і погано володіють мовою своїх батьків.

До найчастіших проблем з інтеграцією, притаманним усім вказаним групам слід віднести:

- незрозумілість і постійні зміни законодавства у поєднанні з відсутністю чіткої інформації з боку державних установ. Внаслідок цього велика кількість іммігрантів, особливо тих, що мають власний бізнес, потрапляє у труднощі, часто не усвідомлюючи цього;
- поганий обмін інформацією між органами влади і установами, які обслуговують іноземців, що часто спричиняє необхідність подавати одні і ті самі документи і довідки до декількох установ одночасно;
- мовні проблеми в державних установах. Багато іммігрантів виразило готовність вчити польську мову, але проблема полягає у відсутності відповідних курсів. Курси, які пропонуються мовними школами, орієнтовані передусім на іноземних студентів або осіб, які мають час у період відпусток (інтенсивні курси), натомість не вистачає більш гнучких пропозицій для тих, хто працює (курси вихідного дня, вечірні), і за меншу вартість (співфінансування курсів за рахунок міського бюджету).

Водночас іноземці, які взяли участь у проєкті, представили пропозиції запровадження змін у порядку функціонування державних органів і установ у Кракові і Малопольщі^{iv}. До найбільш цікавих належать:

- необхідність створення посади уповноваженого з прав іноземців у штаті міської адміністрації – спеціаліста (спеціалістів) з надання консультацій іноземцям, який володів би найбільш розповсюдженими серед краківських іммігрантів іноземними мовами (англійською, російською, в'єтнамською);
- необхідність створення у міській адміністрації інформаційного центру для іноземців, в якому працювали би кваліфіковані працівники, що володіють іноземними мовами і знають основні формальності, які мають виконати іноземці, а також створення спеціального "вітального пакету" – брошури (довідника) кількома мовами з основною інформацією, що дозволить зорієнтуватися у польській реальності;
- організація курсів і семінарів для підвищення міжкультурної обізнаності спеціалістів, що працюють з іноземцями;
- необхідність створення спільної консультаційної платформи – робочої групи з представників міської влади та основних зацікавлених сторін: установ, що займаються іноземцями, іммігрантських спільнот та академічного середовища Кракова. Регулярні зустрічі такої групи дозволили б обмінюватися досвідом щодо поточних проблем з інтеграцією іммігрантів, а також швидше вживати заходи у цій сфері;
- у випадку іммігрантів, що прибувають на навчання, зокрема, студентів, необхідна не лише поглиблена співпраця у напрямку популяризації краківських навчальних закладів на міжнародній арені (що вже здійснюється), але й обмін досвідом між навчальними закладами і державними установами, що відповідають за обслуговування студентів. Регулярні зустрічі представників академічного середовища і органів державної влади дозволили б виявити найбільші проблеми з інтеграцією, а також проводити спільні інформаційно-навчальні заходи, наприклад, у рамках фестивалів, мистецьких акцій, лекцій та інших подій, що знайомлять мешканців Кракова з культурою іммігрантів. Це має особливе значення з огляду на той факт, що проблема старіння населення стосується також Малопольщі. Отже, якщо принаймні частина освічених іноземців залишиться у Кракові, це відкриє можливості для подальшого розвитку міста і регіону;

- необхідність систематичної підтримки іноземців у частині вивчення польської мови. На даний момент така підтримка надається дітям іноземців шкільного віку, натомість дорослі іммігранти можуть ходити лише на курси у приватні мовні школи. Однак, варто розглянути можливість співфінансування (організація повністю безкоштовних курсів є недоцільною) курсів польської мови для дорослих з урахуванням часової специфіки (вихідні дні, вечірній час);
- сприятлива політика з надання приміщень – створення можливостей для оренди приміщень комунальної власності культурними і освітніми товариствами іммігрантів (мовні школи і курси рідної мови) за пільговими ставками, що сприятиме самоорганізації іммігрантів та полегшенню їхньої інтеграції у життя Кракова і Польщі;
- створення багатокультурного центру – організації, яка б надавала підтримку різноманітним ініціативам, що стосуються іноземців, зокрема, товариствам іммігрантів, неурядовим організаціям та академічному середовищу. При центрі повинен працювати консультаційно-навчальний осередок, який розповсюджував би інформацію про можливості використання європейських коштів для фінансування місцевих ініціатив, пов'язаних з іноземцями та явищем багатокультурності. Даний центр має бути орієнтований не лише на іммігрантів, але й на мешканців Кракова, здійснюючи просвітницько-культурну діяльність шляхом організації лекцій, виставок, вернісажів, кінопоказів, курсів і фестивалів, присвячених іншим етнічним групам, їхній культурі і звичаям;
- популяризація культури іноземців, які проживають у Кракові. Ознайомлення з культурою іноземців – це один з обов'язкових елементів інтеграції, який дозволяє при звичаїти корінних мешканців до культури приїжджиків і ліквідувати принаймні частину найбільш шкідливих стереотипів. Допомога міста Кракова у цій сфері може охоплювати організацію регулярних фестивалів культури окремих етнічних груп або фінансову підтримку неурядових організацій, державних закладів культури (особливо районних будинків культури), а також інтенсивну співпрацю зі школами та іншими освітніми закладами (у тому числі, вищими навчальними закладами).

Розділ II Загальні положення

§1

Програма "Відкритий Краків", надалі – Програма, передбачає ряд заходів на інституціональному і суспільному рівні, спрямованих на формування єдиного суспільства, що використовує для свого розвитку людський, економічний і культурний потенціал представників національних і етнічних меншин та іноземців, при збереженні гармонії і взаємоповаги.

§2

Визначення термінів, що використовуються у Програмі:

- 1) Гміна – міська гміна Краків;
- 2) Адміністрація – адміністрація міста Кракова;
- 3) неурядові організації – суб'єкти, перелічені у ст.3 ч.2 і ч.3 Закону РП від 24 квітня 2003 року "Про суспільно-корисну діяльність і волонтерство", основна мета діяльності яких полягає у протидії дискримінації, расизму, ксенофобії тощо, захисту прав іноземців, роботі на користь національних і етнічних меншин, а також багатокультурності і розповсюдження толерантності;
- 4) приватні суб'єкти – недержавні суб'єкти, що виконують державні замовлення (наприклад, приватні заклади охорони здоров'я, школи і дитячі садки), фізичні і юридичні особи (наприклад, товариства з обмеженою відповідальністю, акціонерні

товариства, асоціації, фонди, кооперативи) та організаційні одиниці без створення юридичної особи (наприклад, комерційні товариства, що не мають статусу юридичної особи).

Розділ III Цілі Програми

§3

1. Основною метою Програми є впровадженні і реалізація політики відкритості міста Кракова для представників національних і етнічних меншин та іноземців шляхом:
 - 1) формування серед мешканців Кракова почуття солідарності, підвищення усвідомлення і знань про культуру і звичаї інших народів;
 - 2) формування толерантного ставлення до іноземців, національних і етнічних меншин;
 - 3) здійснення діяльності, скерованої на виявлення і вирішення проблем, пов'язаних з функціонуванням у міжкультурному суспільстві.
2. Детальні цілі Програми:
 - 1) створення Адміністрації, дружньої для іноземців, національних і етнічних меншин, шляхом забезпечення рівного доступу до допомоги і послуг, що надаються Гміною;
 - 2) формування інституціональних рамок взаємодії представників національних і етнічних меншин та іноземців з Гміною;
 - 3) створення суспільної платформи консультування і розвитку політики відкритості до багатокультурності і інтеграції;
 - 4) формування соціальної відповідальності приватних суб'єктів у політиках Гміни;
 - 5) запровадження механізмів реагування на расистські і ксенофобські інциденти як елементу політики інклюзії та формування міжкультурної свідомості у мешканців;
 - 6) турбота про якість і естетику публічного простору.
3. Програма сприятиме реалізації бачення Кракова, сформульованого у Стратегії розвитку Кракова.

Розділ IV Завдання Програми

§4

Цілі Програми мають бути досягнуті шляхом виконання таких завдань:

1. Створення Адміністрації, дружньої для іноземців, національних і етнічних меншин, шляхом забезпечення рівного доступу до допомоги і послуг, що надаються Гміною:
 - a) відкриття інформаційного пункту для надання консультацій іноземною мовою, які стосуються:
 - a) законодавства,
 - b) можливості започаткування господарської діяльності,
 - c) підвищення професійної кваліфікації,
 - d) отримання соціальної допомоги, допомоги з помешканням, соціальних послуг,
 - e) навчання дітей і дорослих;
 - b) переклад і публікація у Бюлетені публічної інформації міста Кракова адміністративних процедур, з якими можуть стикатися іншомовні громадяни;
 - c) налагодження співпраці з партнерами з метою розробки "вітального пакету" для іноземців у вигляді інформаційної брошури з таким змістом:

- a) отримання визначених послуг і допомоги,
 - b) правила користування послугами закладів охорони здоров'я і навчальних закладів,
 - c) способи поводження у випадку вчинення злочину проти іноземця, порядок отримання компенсації за наслідками дорожньо-транспортних подій і нещасних випадків на виробництві,
 - d) правила працевлаштування і здійснення господарської діяльності,
 - e) оренда, наймання, отримання у користування приміщень комунальної власності Гміни,
 - f) отримання посвідчення водія і реєстрація автомобіля;
- d) проведення навчання для працівників органів самоврядування з питань створення Адміністрації, дружньої для іноземців, національних і етнічних меншин, а також курсів міжкультурного спілкування.
2. Формування інституціональних рамок взаємодії представників національних і етнічних меншин та іноземців з Гміною:
- a) створення міждисциплінарної робочої групи з питань співпраці задля реалізації Програми, склад і завдання якої визначаються наказом президента міста Кракова;
 - b) визначення президентом міста Кракова організаційного підрозділу Адміністрації, який відповідає за підтримку ініціатив і співпрацю з представниками національних і етнічних меншин та іноземців;
 - c) співпраця організаційного підрозділу Адміністрації, про який йдеться у п.2), з іншими організаційними підрозділами Адміністрації та міськими організаційними одиницями, неурядовими організаціями та іншими установами і службами, що діють на території Гміни, зокрема, з культурно-освітніми і вищими навчальними закладами.
3. Створення суспільної платформи консультування і розвитку політики відкритості до багатокультурності і інтеграції:
- a) розробка соціальної кампанії для пропагування користі, яку різноманітня і багатокультурність приносять місцевій спільноті, а також розробка окремої інтернет-сторінки, присвяченої явищу імміграції;
 - b) створення колегії, яка присвоюватиме "логотип багатокультурності" організаціям, що діють на користь толерантності і протидії дискримінації у Гміні.
4. Формування соціальної відповідальності приватних суб'єктів у політиках Гміни:
- a) внесення у договори оренди, наймання та надання у користування, які укладаються Гміною, обов'язкового положення, що містить антидискримінаційну клаузулу, чинну для усіх сторін договору;
 - b) налагодження співпраці з приватними суб'єктами з метою розробки спільних заходів задля забезпечення відкритості до інших культур і народів.
5. Запровадження механізмів реагування на расистські і ксенофобські інциденти як елементу політики інклюзії та формування міжкультурної свідомості у мешканців:
- a) збір поточних статистичних даних про злочини і порушення прав, спричинених расизмом або ксенофобією;
 - b) організація подій, пов'язаних з ідеєю багатокультурності, наприклад, вернісажів, конференцій, регулярних фестивалів тощо;
 - c) підтримка неурядових організацій;

- d) інформування про можливість започаткування процесу надання вулицям і площам назв, пов'язаних з іноземцями, національними і етнічними меншинами, популяризація вже існуючих місць з такими назвами з метою забезпечення їхнього місця у колективній пам'яті та збереження самосвідомості при одночасному поширенні знань про ці місця серед мешканців Кракова;
 - e) формування сприйняття культурного різноманіття та вміння використовувати мову сприйняття у контексті расових, етнічних і національних відмінностей;
 - f) здійснення діяльності, спрямованої на підтримку організації шкільних занять і навчальних проєктів, присвячених багатокультурній спадщині міста;
 - g) проведення конкурсу з історії Кракова для дітей представників національних і етнічних меншин;
 - h) проведення конкурсу знань про інші національності, які живуть у Кракові, серед учнів краківських шкіл;
 - i) надання патронату та інших форм підтримки проєктам, мистецьким, культурним, науковим і освітнім ініціативам, присвяченим багатокультурній спадщині міста;
 - j) забезпечення належного перебігу масових заходів.
6. Турбота про якість і естетику публічного простору:
- a) продовження діяльності робочої групи з питань протидії появі вуличної мазанини у Кракові, створеної наказом президента міста Кракова;
 - b) створення оперативного підрозділу Муніципальної дружини міста Кракова і поліції для притягнення до відповідальності осіб, що вчиняють акти вандалізму у вигляді спотворення будинків мазаниною;
 - c) гуртування місцевої спільноти навколо ідеї захисту публічного простору від вуличної мазанини;
 - d) розробка системи пропагування активної суспільної позиції власників об'єктів нерухомості, які дбатимуть про зовнішню чистоту своїх будинків та недопущення мазанини;
 - e) залучення та реклама приватних суб'єктів, які співпрацюють з Гміною у сфері протидії вуличній мазанині;
 - f) підтримка заходів з встановлення систем відеоспостереження, освітлення з датчиками руху, розробка каталогу рекомендацій з активної протидії актам вандалізму на будинках;
 - g) залучення мешканців Кракова, особливо учнів середніх і старших класів та студентів, до заходів з усунування вуличної мазанини;
 - h) надання простору митцям з метою створення професійного стінопису і легальних графіті, організація відповідних конкурсів;
 - i) створення бази даних про місця зі спотвореними фасадами, проведення навчально-інформаційних заходів щодо правових наслідків спотворення будинків та інших елементів міського простору вуличною мазаниною;
 - j) популяризація і наголошення на значенні простору, не спотвореного вуличною мазаниною, у контексті зміцнення у мешканців Кракова почуття безпеки.
7. Приєднання до мережі міжкультурних міст при Раді Європи і Європейській Комісії.

Розділ V **Виконавці Програми**

§5

1. Програма реалізується на підставі приєднання до відкритої угоди, яка являє собою основу для створення коаліції з метою досягнення цілей Програми.

2. З боку Адміністрації заходи, пов'язані з реалізацією Програми, здійснюються:
 - 1) організаційні підрозділи Адміністрації з питань:
 - a) соціального захисту,
 - b) освіти,
 - c) культури і національної спадщини,
 - d) популяризації і інформації,
 - e) туризму,
 - f) спорту,
 - g) безпеки і кризового менеджменту,
 - 2) міські організаційні одиниці:
 - a) Міський центр соціальної допомоги,
 - b) Міська служба правопорядку міста Кракова,
 - c) Управління комунальної власності міста Кракова,
 - d) Управління комунальної інфраструктури і транспорту,
 - e) Управління спортивної інфраструктури.
3. Організаційні підрозділи та міські одиниці Адміністрації міста Кракова, вказані у п.2, мають здійснювати заходи, пов'язані з реалізацією Програми, у співпраці з:
 - 1) Управлінням Малопольського воєводства;
 - 2) поліцією;
 - 3) органами формування громадської думки та консультування, що діють при Адміністрації;
 - 4) неурядовими організаціями;
 - 5) представниками спортивних клубів, об'єднань вболівальників та інших суб'єктів, що працюють у галузі спорту;
 - 6) школами, освітніми і вищими навчальними закладами;
 - 7) житлово-комунальними організаціями, житловими кооперативами, об'єднаннями власників житлових будинків та представниками організацій приватних власників;
 - 8) засобами масової інформації.

Розділ VI

Фінансові витрати і джерела фінансування Програми

§6

1. Кошти на виконання завдань у рамках Програми плануються у бюджеті міста Кракова щороку.
2. Для виконання завдань у рамках Програми можуть також використовуватися кошти суб'єктів, залучених до реалізації Програми, зокрема:
 - 1) кошти з державного бюджету РП;
 - 2) кошти з бюджету Європейського Союзу, зокрема Європейського соціального фонду;
 - 3) кошти неурядових організацій;
 - 4) приватні і спонсорські кошти;
 - 5) кошти інших суб'єктів, залучених до реалізації Програми.

Розділ VII

Нагляд, оцінювання та графік реалізації Програми

§7

1. Реалізацію Програми координує і контролює організаційний підрозділ Адміністрації, вказаний у §4 п.2 пп.2).

2. Президент міста Кракова представляє у Раді міста Кракова звіт про реалізацію Програми до 30 квітня наступного року.
3. Показники ефективності Програми ґрунтуються на даних про річні значення таких параметрів, як:
 - 1) розмір коштів, залучених Іміноєю до реалізації Програми;
 - 2) кількість подій, пов'язаних з ідеєю багатокультурності;
 - 3) кількість подій, організованих на території Кракова і пов'язаних з заходами Програми;
 - 4) кількість неурядових організацій, що беруть участь у реалізації Програми;
 - 5) кількість споживачів послуг інформаційного пункту;
 - 6) кількість одержувачів "вітального пакету";
 - 7) кількість перекладів процедур іноземними мовами;
 - 8) кількість суб'єктів (вказаних у Розділі V), залучених до реалізації Програми;
 - 9) кількість готових продуктів Програми;
 - 10) кількість заходів з запобігання вуличної мазанини;
 - 11) кількість осіб, залучених до заходів з запобігання вуличній мазанині;
 - 12) кількість зареєстрованих повідомлень про вуличну мазанину;
 - 13) кількість затриманих і покараних осіб, що вчинили акти вандалізму у вигляді спотворення публічного простору мазаниною.

ⁱ За даними Управління з питань іноземців РП станом на січень 2015 року 175 тисяч осіб мало дійсні документи, що підтверджують право на перебування на території РП (загалом у Польщі). Це свідчить про великий приріст у порівнянні з даними, наведеними у даному документі (121 тисяча станом на грудень 2013 р.). Управління з питань іноземців РП не надає даних у розподілі за окремими воєводствами. Незважаючи на різке збільшення загальної кількості іноземців кількість представників деяких національностей значно зменшилася. Найбільші побоювання викликає зменшення кількості в'єтнамців з 13 до 9 тисяч. По усій країні протягом невеликого часу стало менше на 4 тисячі в'єтнамців – етнічної групи, яка, згідно з нашими дослідженнями, відносно довго проживає у Польщі. За останніми даними (станом на липень 2015 р.) протягом усього 6 місяців в'єтнамців знову стало на понад 1 тисячу більше (разом 10 тисяч). Це викликає сумніви у вірогідності статистичних даних, однак можливість порівняння показників з 2013 роком дуже обмежена.

ⁱⁱ J. Brzozowski, K. Pędziwiatr, *Analiza procesu integracji imigrantów w Małopolsce* [w:] E. Pindel (red.), *Imigranci w Małopolsce. Między integracją, asymilacją, separacją, marginalizacją*. Akademia Ignatianum, Kraków 2014, s. 117-240.

ⁱⁱⁱ J. Brzozowski, K. Pędziwiatr, *Student Immigration and Internationalisation of Polish Universities: The Case of Ukrainians at the Cracow University of Economics*, maszynopis, UEK, Kraków 2015.

^{iv} J. Brzozowski, K. Pędziwiatr, A. Gadowska, A. Spyra, S. Strzelichowski, K. Trzaska, A. Urban-Toczek, T. Witkowski, A. Ziębacz, *Rekomendacje w zakresie polityki integracyjnej wobec imigrantów* [w:] E. Pindel (red.), *Imigranci w Małopolsce. Między integracją, asymilacją, separacją, marginalizacją*. Akademia Ignatianum, Kraków 2014, s. 241-254.

4. Графік та продукти реалізації Програми:

Пріоритетне завдання:	Заходи:	Термін виконання:	Назва продукту:
1. Створення Адміністрації, дружньої для іноземців, національних і етнічних меншин, шляхом забезпечення рівного доступу до допомоги і послуг, що надаються Їміною.	а) відкриття інформаційного пункту для надання консультацій іноземною мовою;	до 31 грудня 2018 р.	відкриття інформаційного пункту
	б) переклад і публікація у Бюлетені публічної інформації міста Кракова адміністративних процедур, з якими можуть стикатися іноземні громадяни;	до 31 грудня 2017 р.	комплект перекладених процедур, опублікованих у Бюлетені публічної інформації міста Кракова
	с) налагодження співпраці з партнерами з метою розробки "вітального пакету" для іноземців у вигляді інформаційної брошури;	постійна діяльність	"вітальний пакет" для іноземців
	д) проведення навчання для працівників органів самоврядування з питань створення Адміністрації, дружньої для іноземців, національних і етнічних меншин, а також курсів міжкультурного спілкування.	постійна діяльність	проведені навчання і курси
2. Формування інституціональних рамок взаємодії представників національних і етнічних меншин та іноземців з одиницею територіального самоврядування.	а) створення міждисциплінарної робочої групи з питань співпраці задля реалізації Програми, склад і завдання якої визначаються наказом президента міста Кракова;	до 31 грудня 2016 р.	наказ про створення міждисциплінарної робочої групи з питань співпраці задля реалізації Програми
	б) визначення президентом міста Кракова організаційного підрозділу Адміністрації, який відповідає за підтримку ініціатив і співпрацю з представниками національних і етнічних меншин та іноземців;	до 31 грудня 2016 р.	наказ президента міста Кракова про визначення завдань заступника президента міста Кракова
	с) співпраця організаційного підрозділу Адміністрації, про який йдеться у п.2),	постійна діяльність	зустрічі, конференції та інші події

	з іншими організаційними підрозділами Адміністрації та міськими організаційними одиницями, неурядовими організаціями та іншими установами і службами, що діють на території Гміни, зокрема, з культурно-освітніми і вищими навчальними закладами;		
3. Створення суспільної платформи консультування і розвитку політики відкритості до багатокультурності і інтеграції	а) розробка соціальної кампанії для пропагування користі, яку різноманіття і багатокультурність приносять місцевій спільноті, а також розробка окремої інтернет-сторінки, присвяченої явищу імміграції;	до 31 грудня 2018 р.	конспект соціальної кампанії
	б) створення колегії, яка присвоюватиме "логотип багатокультурності" організаціям, що діють на користь толерантності і протидії дискримінації у Гміні.	до 31 грудня 2017 р.	проект постанови про призначення колегії, яка присвоюватиме "логотип багатокультурності"
4. Формування соціальної відповідальності приватних суб'єктів у політиках Гміни.	а) внесення у договори оренди, наймання та надання у користування, які укладаються Гміною, обов'язкового положення, що містить антидискримінаційну клаузулу, чинну для усіх сторін договору;	після 31 грудня 2016 р. постійна діяльність	договори, що містять антидискримінаційні клаузули, чинні для усіх сторін договору
	б) налагодження співпраці з приватними суб'єктами з метою розробки спільних заходів задля забезпечення відкритості до інших культур і народів.	постійна діяльність	повідомлення та інформація, що передаються приватним суб'єктам; інформаційні зустрічі
5. Запровадження механізмів реагування на расистські і ксенофобські інциденти як елементу політики інклюзії та формування міжкультурної	а) збір поточних статистичних даних про злочини і порушення прав, спричинених расизмом або ксенофобією;	постійна діяльність	надана інформація (наприклад, прес-релізи, розсилка новин, оголошення)
	б) організація подій, пов'язаних з ідеєю	постійна діяльність	проведені події

свідомості у мешканців.	багатокультурності, наприклад, вернісажів, конференцій, регулярних фестивалів тощо;		
	с) підтримка неурядових організацій;	постійна діяльність	проведення щорічного конкурсу пропозицій або інші форми доручення виконання державних завдань неурядовим організаціям
	d) інформування про можливість започаткування процесу надання вулицям і площам назв, пов'язаних з іноземцями, національними і етнічними меншинами, популяризація вже існуючих місць з такими назвами з метою забезпечення їхнього місця у колективній пам'яті та збереження самосвідомості при одночасному поширенні знань про ці місця серед мешканців Кракова;	постійна діяльність	надана інформація (наприклад, прес-релізи, розсилка новин, оголошення)
	e) формування сприйняття культурного різноманіття та вміння використовувати мову сприйняття у контексті расових, етнічних і національних відмінностей;	постійна діяльність	проведені тренінги
	f) здійснення діяльності, спрямованої на підтримку організації шкільних занять і навчальних проектів, присвячених багатокультурній спадщині міста;	постійна діяльність	реалізовані проекти
	g) проведення конкурсу з історії Кракова для дітей представників національних і етнічних меншин;	постійна діяльність	конкурс з історії Кракова для дітей іноземців
	h) проведення конкурсу знань про інші національності, які живуть у Кракові, серед учнів краківських шкіл;	постійна діяльність	конкурс знань про інші національності для учнів краківських шкіл
	i) надання патронату та інших форм	постійна діяльність	наданий патронат

	підтримки проектам, мистецьким, культурним, науковим і освітнім ініціативам, присвяченим багатокультурній спадщині міста;		
	j) забезпечення належного перебігу масових заходів.	постійна діяльність	положення про заборону расистської і ксенофобської поведінки у Правилах проведення заходів в об'єктах комунальної власності Гміни
6. Турбота про якість і естетику публічного простору.	a) продовження діяльності робочої групи з питань протидії появі вуличної мазанини у Кракові, створеної наказом президента міста Кракова;	постійна діяльність	документи, що підтверджують функціонування робочої групи
	b) створення оперативного підрозділу Міської служби правопорядку міста Кракова і поліції для притягнення до відповідальності осіб, що вчиняють акти вандалізму у вигляді спотворення будинків мазаниною;	до 31 грудня 2016 р.	документ, що підтверджує створення оперативного підрозділу
	c) гуртування місцевої спільноти навколо ідеї захисту публічного простору від вуличної мазанини;	постійна діяльність	повідомлення у ЗМІ, звіти про зустрічі з мешканцями
	d) розробка системи пропагування активної суспільної позиції власників об'єктів нерухомості, які дбатимуть про зовнішню чистоту своїх будинків та недопущення мазанини;	до 31 грудня 2016 р.	документ з описом системи пропагування активної суспільної позиції власників об'єктів нерухомості
	e) залучення та реклама приватних суб'єктів, які співпрацюють з Гміною у сфері протидії вуличній мазанині;	постійна діяльність	документи, що підтверджують співпрацю Гміни з підприємствами
	f) підтримка заходів з встановлення систем відеоспостереження, освітлення з датчиками руху, розробка каталогу рекомендацій з активної протидії актам	постійна діяльність	каталог рекомендацій

	вандалізму на будинках;		
	g) залучення мешканців Кракова, особливо учнів середніх і старших класів та студентів, до заходів з усунування вуличної мазанини;	постійна діяльність	повідомлення і інформація, що передаються у школи і вищі навчальні заклади
	h) надання простору митцям з метою створення професійного стінопису і легальних графіті, організація відповідних конкурсів;	постійна діяльність	документ, що містить принципи організації конкурсів художнього стінопису
	i) створення бази даних про місця зі спотвореними фасадами, проведення навчально-інформаційних заходів щодо правових наслідків спотворення будинків та інших елементів міського простору вуличною мазаниною;	постійна діяльність	документ, що містить принципи створення бази даних про місця зі спотвореними фасадами; конспект навчально-інформаційних заходів
	j) популяризація і наголошення на значенні простору, не спотвореного вуличною мазаниною, у контексті зміцнення у мешканців Кракова почуття безпеки.	постійна діяльність	повідомлення у ЗМІ, роздаткові матеріали про чистий простір
7. Приєднання до мережі міжкультурних міст при Раді Європи і Європейській Комісії	а) підготовка проекту постанови Ради міста Кракова	до 31 грудня 2018 р.	проект постанови Ради міста Кракова про приєднання міської гміни Краків до мережі міжкультурних міст при Раді Європи і Європейській Комісії